

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — — 1 " 20 "
Jednotlivo číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majitel' a vydavatel' :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do noviz
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Katolíci Uhorska v Ríme.

Reč, ktorú slávne panujúci svätý otec pápež Pius X. pútnikom Uhorska povedal 11. oktobra, vzbudila všestrannú pozornosť po celom svete katolíckom, najhlbšej ale dotkla sa ona samých pútnikov. Láska, ktorá žiarila z každého slova jeho svätosti, ozývala sa hlasne v duši každého z pútnikov. Hlboko cítil každý, že za námestníka Krista Pána hotový je obetovať život, Tí aj, čo pri slávnostnom výsluchu vylievali slzy radostného oduševnenia, nepotrebujú viacej povzbudení ku spoločenskej alebo politickej účinnosti katolíckej. Slová svätého otca ukázali každému nový smer života náboženského a položili pevný základ seba-povedomia a presvedčenia katolíckeho. Reč svätého otca uverejnili sme v minulom čísle, prítomne prichodí nám zprávu o rímskej púti uhorských katolíkov doplniť nasledujúcim :

V nedeľu 11. oktobra o 9. hodine ráno slúžil pútnikom svätú omšu osvietený pán biskup čanádsky dr. Ján Csernoch v chráme Svätého Petra. Pod sv. omšou všetci pútnici pristúpili ku sv. prijímaniu. Po sv. omši nasledovala kázeň, ktorú držal osvietený pán biskup stolnobelohradský, dr. Ottokár Prohászka.

Katolícki pútnici slovenského jazyka,

Švedské dievky v národnom kroji.

ktorí sa vzdor odvádzaniu na rímskej púti v značnom počte pochvalne súčastnili, mali 10. októbra v kostole Lateránskom a 11. októbra v kostole sv. Petra kázeň slovenskú.

Po kázňach vstúpili všetci pútnici počtom 650 cez bránu «Porta dei Svizzieri» do Vatikánu. Na veľkom priestore pred kostolom sv. Petra shromaždené obecenstvo talianské s počudovaním hľadelo na zriedkave početných pútnikov, z ktorých každý na prsiach mal na červenej, bielej alebo zelenej stužke vysiaci kríž s nápisom: «Pellegriaggio ungherese 8—12 ottobre 1903». (Uhorská púť 8—12. okt. 1908.) Rimani najviac obdivovali Štefana Rakovského v jeho skvostnom zelenom magnátskom odeve. Zvedaví Taliani nevedeli sa dosť naobdivovať aj statných pútnikov z okololia piešťanského, ktorí všetci dostavili sa v jejích čarokrásnom národnom kroji.

Pútnici vstúpia do Vatikánu bránou švajciarskou, ku miestnosti výsluchu šli cez Scala Pia. Ohľadom na veľký počet, nebolo možno umiestniť ich v jednej dvorane tým menej, bo svätý otec povedal, že každého jednotlivého pripustiť chce ku bozkaniu pravice. Postavili preto pútnikov vo dvoch radoch kolo stien «Sala dei paramenti», «Sala Ducale» a «Sala Regia», kde udržiavala medzi nimi poriadok pápežská a švajciarska stráž, pod dozorstvom commendátora komorníka Lugariho.

V dvorane «Sala Regia» na ľavej strane pápežského trónu stáli členovia krajinského literárneho Pázmány-spolku katolíckeho a iní výtečníci púte, na pravej strane pápežského trónu stály panie, čo na púti účasť braly.

Keď už všetci pútnici v radoch stáli, biskupi dr. Ján *Csernoch* a dr. *Ottokár Prohászka* s majordonusom *Mgr. Bisletti* išli pre svätého otca a hlasne éljen, ktoré slyšať bolo hneď od vchodu dvorany «Sala dei paramenti» oznamovalo príchod svätého otca. Papež v prvých dvoch dvoranách kráčal pred radmi kolo stien kľáčiacich a podal každému jednotlivému prsteň pravice k bozkaniu, pri čom viackrát s vlúdnyim úsmevom poznámky robil ku sprevádzajúcim ho biskupom.

Trojnásobné éljen prijalo pápeža, ako do dvorany «Sala Regia» vstúpil. Pred nim kráčal oddiel švajciarskej gárdy, dvaja telesní strážco-

via zo šľachty a komorníci v červenej rovnosate. Svätý otec aj tu prešol najprv do kola pred kľáčiacimi a potom zaujal pápežský trón, telesní strážcovia postavili sa na jednu stranu dvorany a nasledovalo predstavenie.

Biskup dr. *Ottokár Prohászka* stojac vedľa pápežského trónu, výtečníkov púte po jednom predstavil svätému otcovi, ktorý oslovil každého niekoľko vlúdnyimi slovami.

Po zakončení predstavenia pustili všetkých pútnikov do dvorany výsluchu a postavili ich v polkruhu, z ktorého na svätého otca držal nasledujúcu reč stolnobelohradský biskup

Dr. *Ottokár Prohászka*.

Sviatok Tvoj, svätý otče náš, radostou je katolíckeho sveta, lež zvláštnou radostou je katolíckeho Uhorska, ktoré pod vodcovstvom spolku spisovateľov a novinárov, pod nesmrteľným menom Kardinála Pázmány učinkujúceho, sem pospiechalo, aby oduševnenými a radostnými slovami vyjavilo Ti všetko, čo v duchu našom citíme. Najsvätejšie city duše dovedly nás na toto miesto. Dovedla nás sem viera a ku skale i základu jej pestovaná láska a horlivosť. Ty si tá skala, Svätý Otče náš! Sem nás nútila synovská oddanosť ku stánku otcovskému, ku stánku rímskemu, ku základu a stípu pravdy a tohoto stánku predstaveným a otcom si Ty! My sme nielen spočítaní chceli byť medzi ovečky Pána Ježiša, lež sme sa chceli aj dostaviť, zoči voči chceli sme vidieť pastiera, a pastierom tohoto stáda si zas len Ty. Ty si teda pastierom duší a stáda.

Tri pevné, nerozklúčiteľné sväzky pútajú k Tebe ľud našej vlasti: «Vo viere je pevný; zachováva verne skvelé tradície svätého Štefana; horlivosťou a oho'nou obetavosťou chová sa ku svätej Stolicy; ku tejto pútajú ho sväzky nielen viery, lež spolu aj lásky». Po všetkých dedinách a púšťach, po všetkých horách a dolách Uhorska modlia sa za teba v tomto mesiaci októbri. Duchovenstvo naše, z doby pokoja medzi ľazšie oko'nosti hnate, vždy viacej precíti tie chýrne slová sv. Epiphania, že: «všetkých vecí začiatkom je cirkev». Zo srdca žiada si pridržať sa cirkvi, svätou zásadou jeho je pápeža ctíť, ako otca

všetkých, napomenutia a príkazy jeho nasledovať. Najpoprednejšie triedy spoločnosti Uhorska vytrhujú sa pomalý z ospalosti, lahostajnosti a budú hlásatelia vznešených myšlienok synov Božích. Posilni a požehnaj nás všetkých v tejto viere, najsvätejší Otče! Na túto milosť posilnenia vo viere po pri všetkých iného zamestnania ľuďoch, najväčšiu potrebu majú spisovateli a novinári, ktorí postaviac sa do bojov s modernými duchami, zápasia do kouca tým spôsobom, že svoju vieru čisto udržiujú. Zo všetkých strán zúria proti nám záhubné búrky; metajú nás vztekľé vlny; duch pochybovania zahaluje nás šerou nocou; dejepisná kritika zrúcať chce základy viery a napáda neustále ešte aj túto pevnú skalu.

My Ťa najsvätejší Otče, ako nášho vodcu neustále nasledujeme v týchto bojoch a vyslovujeme najhlbšiu povďačnosť za Tvoje nariadenia. Pri Tvojom vodcovstve pestujeme pravé vedomosti, neopovrhujeme vedecké systavy; vieme ale aj to, že v riade spasenia, pri chýlosti a pochybovaní duše, svetlo Krista svieti len skrz Teba a že proti pochybovaniu, zúfaniu, pokoja a uspokojenia najdeme len v stánku na tejto skale vystavenom.

Príkazy Tvoje o obnovení osvetly a vedomosti zvlášte my katolíci Uhorska verne chceme nasledovať, pretože vlast našu nielen sväzky viery, lež aj ľudské ohľady, dobrodenia totiž rímskych pápežov pútajú ku Tebe, mená jejích sú u nás nesmrteľné. Vlast naša Svätej Stolice vždy bola poslušná. V nerestach minulých stoličiek a v nápadoch proti kultúre kresťanskej, dľa svedoctva dejepisu rozhodovala vlast naša vždy s pomocou svätej Stolice; pevninou kresťanstva bola ona proti «slávnej porte», dnes ale už nie od Východu, lež z krajov Západu zo stránky prepyšnej vedomosti a protikresťanskej kultúry namerené sú proti nám nápady a národy ssujú sa nie pod údermi nepriateľov vonkajších, lež následkom vzbúr vnútorných. I proti nám obracajú sa celou silou podobné nápady, my ale ako iste zvíťazíme v týchto bojoch, keď proti pekelným nepriateľom týmto posilni nás Tvoja viera a láska, Najsvätejší Otče!

Verní budeme teda, ktorí nepochybu-

jeme, — zmužili, ktorí nepadáme do zúfalstva, poslušné dietky, ktorí napomenutia a príkazy Tvoje najochotnej zachovávame; Teba ako majstra nášho nasledujeme a ako Otca nášho vysoko ctíme. Pri tejto slávnostnej príležitosti, na veľký sviatok Patrónky Uhorska, vernosť, poslušnosť, detinskú lásku Ti prisaháme, i ako niekedy oduševnení predkovia naši volali ku svojmu kráľovi, že zaň život i krv obetujú, my zarovnak osvedčujeme sa dnes, že v bojoch proti mocnostiam pekelným s Pápežom a za Pápeža chceme žiť a mŕť. Z pokorného a povďačného srdca prajeme Ti preto dnes, keď si dosiahol 50 ročné jubileum Tvojho kňazstva, aby Ťa najsvätejší Otče! Boh požehnal, ochraňoval a ku veľkej radosti katolíkov Uhorska cez mnohé letá udržiaval. Za toto povznášajú sa naše medlitby. Udeľ nám, najsvätejší Otče, božské požehnanie znamenajúce, Tvoje požehnanie apoštolské.

Odpoveď svätého Otca na túto reč uverejnili sme v predošlom čísle. Popoludní 11. októbra predstavil biskup dr. Ottokár Prohászka deputáciu literárneho Pázmány-spolku Merry del Val štátnemu sekretárovi, ktorý dlhší rozhovor viedol o cirkevných a politických záležitostiach našej vlasti.

Nasledujúci deň obozerali si pútnici ďalej významnosti svätého mesta a o 10. hodine večer odcestovali domov.

Púť tato tak veľkej významnosti je pre katolíkov Uhorska, že na *všestrannú žiadosť* a na pamiatku patričným v nasledujúcom uverejňujeme menoslov všetkých pútnikov.

Mená pútnikov.

I. trieda.

Margareta Ambrózy Sitoraljauhely, Imrichova Balogh Balázstag, Jozef Benkő opát Ungvár, Alexandrova Benkő Vác, Edmund Brix hl. knihvedúci Trencsén, Koloman Brestyenzsky krajinský vyslanec Privigye, Alexander Ernst dr. krajinský vyslanec Budapest, Štefan Friedreich professor, podpredseda Budapest, Florianova Gánóczy Székesfőváros, Jozef Gerely, katecheta, redaktor Budapest, Adalbert Gonda dekan-farár Nagyoroszi, Koloman Haiczl dr. farár Garamszentbenedek, Alžbeta Haidinger Reviczky Balázstag, Frigyes Hausner Budapest, Karol Hérics dr. lekár Budapest, Augustín Jánosi vysv. biskup Veszprém, Jozef Kangyera Rabócz. Kor-

nelia Kéglóva Koller Székesfehérvár, Ján Kiss dr. páp. praelát Budapest, Koloman Kováts farár Budapest, Michal Kőszeghy dr. kazatel Kalocsa, Jozef Ley dekan-farár Tapolca, Jozef Marton dr. kaplán, professor Nagyszombat, Matej Márton dekan-farár Magyarokizsa, Štefan Mócsy dr. pravotár Kalocsa, Julius Moldoványi dr. pravotár Budapest, Alfons Nagy hosp. radca Székesfehérvár, vdova Kolomanova Návay Budapest, Irena Rajnisch Székesfehérvár, Julius Rédey opát-kanonik Veszprém, Vilma Reviczky Balázstag, Karola Rosztonyi Flögl, Székesfehérvár, Ondrej Sikorsky páp. kaplán, dekan-farár Töltszék, Vincent Stieber opát farár Budapest, Ján Sziklay dr. hlavný tajomník Budapest, Karol Tóth dr. Úrmény, Jozef Venczel okresný lekár Nagymányok, Ján Vida farár Alsópáhok, Alois Vizota dr. bisk. tajomník Székesfehérvár, Vilmos Vragassy dr. Prasicz, Adalb. Zaborovszky opát, dekan-farár Eperjes, Vilm. Zelliger, páp. kaplán Budapest, Zoltán Zmeškál, zeme-pán Alsókubín, Kolomanova Brestyenzsky Privigye, Karolova Hérics Budapest, N. Rakkova s dcérou Budapest, Jozef Vass dr. Székesfehérvár.

II. trieda.

Franc Ament Arad, Štefan Barton kaplán Mezőkászony, Pavel Bednár farár Felsővásárd, Jozef Bischof Bicske, Anton Blaha kaplán Óbesztercze, Ernest Burány Esztergom, Ernestova Burány Esztergom, Ján Csenár farár Győróth, Alois Csepreghy učitel Mezőkászony, Franc Dallmann hostinský Hölak, Ján Darvay farár Nagysziklás, Karol Dobay kaplán Tiszapolgár, Georg Emenet Arad, Georgova Emenet Arad, Anton Evetevič farár Harkanovci, Georg Farkas farár Böszénfa, Franc Faulhaber Arad, Francova Faulhaber Arad, Adolf Fáber farár Mezőcsát, Vilmoš Fegyveres kaplán Handlova, Julius Felszeghy direktor sporitelne Dicsőszentmárton, Juliusova Felszeghy Dicsőszentmárton, Edvard Frúchtl novinár Budapest, Géza Frúhwirth dekan-farár Gyulaj, Ondrej Gadó Pécs, Ondrejova Gadó Pécs, Adalbert Gál direktor sporitelne Dicsőszentmárton, Adalbertova Gál Dicsőszentmárton, Marzell Gallé farár Lubotény, Jolana Gerely učitelka Budapest, Pongrác Gombarovics farár Brodjanci, Ján Gyóffy direktor Budapest, Jánova Gyóffy Budapest, Michal Hadnagy kaplán Korond, Gábor Hajós farár Hetes, Karol Halmay farár Orsova, Antonova Hammer Budapest, Maximilianova Hammer Elek, Libor Hegedüs professor Budapest, Józsa Heisz Privigye, Ivan Heller dekan-farár Budafok, Jozef Herbszt farár Szentmihályfa, Rudolf Janik kaplán krakován, Štefan Janovcsik farár Likavka, P. I. Juhász Pozsony, Melicher Kiss novinár Budapest, Karol Kistelek mestský fískus Székesfehérvár, dr. Karol Kmetykó kaplán Kiszuczaujhely, Štefan Knittelhoffer, kaplán Székesfehérvár, Matilda Koch Németpereg, Magda Koch Németpereg, Franc Konyakovszky farár Suránka, vdova Tereza König Orsova, Henrietta König Orsova, Karol P. Lindauer Pozsony, Desider Lovászy hlavný knihvedúci Budapest, Adalbert Lukácsy poručik od žand. Liptószent-

miklós, vdova Nandorova Marschall Székesfehérvár, Andor Martényi dekan-farár Bányavölgy, Martin Mer-sich farár Szabadbáránd, Tivadar Moser kanonik, farár Privigye, Ján Murgass farár Lazán, Henrik Némethy Budapest, Rudolf Némethy Hontnadas, Franc Novák kaplán Moraván, Gábor Pados dr. kaplán Veszprém, Ján Pásztor Magyarokizsa, Gregor Puskás farár Dicsős-szentmárton, Anton Potz farár Czirák, Anton Raufstein kaplán Nagyszombat, Štefan Rényi farár Hölak, Anton Ronchetty farár Rohó, Michal Róthy tit. kanonik, dekan-farár Kislöd, Karol Schlakker farár Mezőkomárom, vdova N. Sipos Szempez, Anton Sütő farár Fertőszergény, Ján Stefanovich, farár Merőcze, Jozef Steiner, dekan-farár Iháros, Jozef Szakovics kaplán Belatincz, Ján Szecsánszky dekan-farár Trencsénrákó, Aloisova Szi-gmeth Németpereg, Jánova Szi-gmeth Németpereg, Ka-talin Szi-gmeth Németpereg, Jozef Szücs farár Sásd, Ján Telekessy dekan-farár Tapolyhanusfalva, Adalbert Toldy professor Nagyszombat, Georg Tretter kaplán Elek, Natália Tymaczkovska Kassa, Franc Vas Budapest, Ludvik Walther Budapest, Ludvikova Walther Budapest, Ernest Wohlmuth Budapest, Ladislau Ziemlinsky kaplán Kassa, Julius Bárány farár Pacsér, Leopoldina Bendl Mohács, Augustin Fuchs farár Udvarhely-Szentlélek, Karol Juhász, farár Bodony, Anton Keizler farár Gyir-mót, Daniel K. Keményffy farár Esztergom, Magdalena Keserics Mohács, Štefan Kozma farár Veregyháza, Julius Markos krajinský vyslanec Budapest, Aladar Nyá-rady Dombóvár, ml. Imrichova Oros Nagyabajcs, Vende-linova Oros Nagyabajcs, Karol Perczely farár Rózsavölgy, Franc Podolszky farár Pusztaföldvár, Anton Pribék sto-ličný podnotár Ungvár, Rudolf Rojkó učitel Orlócz, Adalbert Simrák farár Bácsmartonos, Méda Sziebert Pécs, Mariska Szoták Ungvár, Štefan Pumbász farár Vojszka, Pavel Vella Pereg, Pavlova Vella Pereg.

III. trieda.

Michal Amstat Kerény, Anna Biró Felsőpaty, Ka-talina Dinya Berzevicze, Maria Draskovich Budapest, Juliana Fazekas Makó, Anna M. Geiszinger Kerény, Maria Jaczkó Berzevicze, Katalina Kalis Krakován, Štefa-nova Kralicsek Liptóluzsa, Ján Kocsis Vásárosdombo, Jozef Kador kaplán Erd, Magdalena Lehrbaum Kerény, Karolina Lyuba Temesvár, Borbála Maklári Ungvár, Ondrej Mathia učitel Mihálytelek, Karol Niedermayer Elek, Ágnesa Novotny Nebojsza, Štefan Reiter Vekerle-falva, Alžbeta Schröder Kerény, Michal Slezák Keresztur, Margareta Szabó Temesvár, Zuzanna Sztarenky Liptóluzsa, Anna Sztroka Krakován, vdova Francova Szuchy Ujszékely, Alžbeta Tomecsek Nebojsza, Jánova Vanyó Budapest, Maria Viskup Krakován, Jozef Zsa-zsó Krakován, Katalina Bendik Márkusfalva, Michal Csuhán Márkusfalva, Maria Fabian Hernádtapolca, Alžbeta Gindeli Ungvár, Gasparova Hirth Elek, Michal Jeczenkó Boldogköváraja, vdova Maria Jaczezők Her-nádtapolca, Anna Kaczvinszky Létánfalva, Veronika Kis Orosz Boldogköváraja, vdova Anna Mudry Már-

kusfalva, vdova Jánova Ruszinyak Márkusfalva,, Štefan Simon Nagypáli, Rozalia Vartovnik Márkusfalva, Ondrej Andrisoz Privigye, Franc Antal Székesfehérvár, Ján Antal Középtúr, Gašparova Augusztin Leszété, vdova Jozefova Babotai Székesfehérvár, Jánova Balassa Székesfehérvár, Farkas Balázs Kisdobolya, Maria Balázs Gyulaj, Jusztina Balog Deáki, Alexander Bata Magyar-kanizsa, Tereza Baumann Bácsordas, Štefan Begányi Bárca, Maria Benkovszky Majtény, Jozef Berregi Székesfehérvár, Jánova Bertli Ujpest, Michal Beskéd Kassa, Maria Blanyarik Bárca, Katalina Bober Majtény, Eva Boda Szakály, Maria Bogna Kassa, Ilona Bor Péterréve, Marta Borovszky Hernádtihany, Rozalia Brandt-Huff Dunabökény, Imrich Brucker Törökbálint, Jozef Brunecz Belatincez, Anna Bucskó Bárca, Ondrej Budai Garta, Ján Budai Garta, Štefan Bukor Péterréve, Rozalia Bus Deáki, Katalina Chrabrecsek Trencsénrákó, Imrich Cehlárik Majtény, Michal Csajkovic Vistuk, vdova Štefanova Császár Tiszapolgár, Alžbeta Csehvala Leszété, Gašpar Csehvala Leszété, vdova Rudolfova Čser Sárszentmihály, Ján Georg Csikós Magyar-kanizsa, Michal Csiszár Fertőszergény, Matej Csuresia Törökbálint, Jozef Czémann Zalaszentgrót, Martin Czina Ondik Tőke-terebes, Pavlova Deák Péterréve, Štefan Deli Péter-
réve, Maria Diskant Kassa, Ján Dobrovodszky Geszt, Imrich Drozdik kaplán Péterréve, Rozalia Dubovay Kassa Anna Dupp-Hederer Dunabökény, vdova Rozalia Dupp Dunabökény, Jánova Eberhard Csátalja, Katalina Éliás Bárca, Maria Eperjesi Bárca, Árpád Fabian Korond, Anna Fejős Magyar-kanizsa, Julius Fekete Far-
tőszergény, N. Fischerova Székesfehérvár, Štefan V. Fister Székesfehérvár, vdova Jánova Fodor Fertőszergény, Tereza Fráncsics Gyulaj, Ján Fujsz, Belatincez, Mikuláš Gábor Kiszombor, Ondrej Gajdos Semjék, Anna Gill-
mann Bácsordas, Agatha Gramantik Privigye, vdova Anna Hajduk, Kassa, Štefan Haklik Mezökászony, Anna Hamuda Bárca, Michal Hantosi Kis Székesfehérvár, Anna Hanulya Bárca, Julia Haresarik Kassa, Anna Hegedús Péterréve, Adamova Heinrich Csátalja, Ignác Heriban Geszt, Katalina Hermann-Szulezbacher Duna-
bökény, Anton Heszler Törökbálint, Tereza Hided Sza-
kály, Julianna Hingel, rod. Rimbach Küllöd, Maria Hor-
nik Majtény, Anna Horváth Vác, Anna Horváth Ador-
ján, Bálint Horváth Fertőszergény, Francova K. Horváth Székesfehérvár, Georg Horváth Alsócsáj, Eliašova Hor-
váth Fertőszergény, Jozef Horváth učitel Nagyasszonyfa, Martin Horváth Gyulaj, Martinova Horváth Gyulaj, Žofia Horváth Szakály, Ondrej Hudák Buzafalva, Anna Huther-
rer Bácsordas, Anna Hrusovszky rod Csehvala Leszété, Gašpar Ikrényi Gerencsér, Martin Ilyenin Kavecsány, Štefan Imrich Szabó Sárszentmihály, Michalova Iván Mezökászony, Alžbeta Jakab Adorjan, Julia Jankovich-
ova Arany Székesfehérvár, Ján Janosics Törökbálint, Tereza Janos Geradimajor, Jozef Jehli Szabadfalu, Te-
reza Jenyik Kassa, Štefanova Z. Juhász Tiszapolgár, Štefan Kalas Szentendre, vdova Anna Kazsimiresik Kassa, Maria Kazsinér Regeteruszka, Ján Kazsinér Re-

geteruszka, Michal Keifler Törökbálint, Borbála Keller Bács Küllöd, Matej Kimmel Törökbálint, Maria Kindl Katalinfalva, Štefanova Király Péterréve, Michal Király Péterréve, Julianna Kirschner Bács Küllöd, Pavel Kis Fertőszergény, Francova Pavlova Kis Magyar-kanizsa, Ján Klacsan Csömör, Anna Kling Bácsordas, Ján Kmezcz Hernádtihany, Ján Knapp Törökbálint, vdova Anna Knecht Kassa, Pavel Knezsik Majtény, Ján Knittelhof-
ter Székesfehérvár, Karolova Kocsis, Szarvaskond, Mar-
tin Koleno Óbesztercze, Franc Kolláth Budapest, Šte-
fania Kolláth Budapest, Štefan Konec Adorjan, Maria Kontros Kassa, Ján Kosztka Zohor, Ján Kovács obecný pokladník Sárosd, ml. Jozef Kovács Rábapatonna, mlad-
ší Lukáč Kovács Magyar-kanizsa, Imrich Kovács, Ma-
gyar-kanizsa, Michal Kőrösi Szentendre, Maria Krajsek Budapest, Viktória Kránicz Péterréve, Johanna Król Kassa. Jozef Król Kassa, vdova Antonova Kuba Pécs, Anna Kubis Budapest, ml. Franc Kulifaj Vistuk, Anton Kuhar Belatincez, Jozef Kuhar Belatincez, Maria Laczko Bárca, Anna Lezsák Szakály, st. Franc Lies, Székes-
fehérvár, ml. Franc Lies Székesfehérvár, Maria Liska Leszété, Ludvikova Litkey Szuhogy, Franc Losoncz Magyar-kanizsa, Mojžiš Lőrincz Korond, Katalina Lud-
vig Bácsordas, Alžbeta Magyar Budapest, ml. Mikulášova Márk Fertőszergény, Albert Marosi Budapest, Maria Maszar Leszété, Katalina Maszárova rod. Augusztin Le-
szété, Katalina Matheisz Bécsordas, Tereza Matheisz Bácsordas, Maria Matuska Budapest, Balázs Matuszka Sztancsófalva, Zuzanna Méhelyi Kassa, vdova Štefanova Meiszer Székesfehérvár, Ján Menich Szendehely, ml. Jozef Mentos Fertőszergény, Koloman Mentos Fertő-
szergény, Margaretha Mélykúti Adorjan, Francova Mé-
száros Székesfehérvár, Nandor Mészáros Deáki, Michal Mitutinovic Adorjan, Alžbeta Mireisz Vác, Jozef Mli-
narics Belatincez, Pavel Moczák Zemplén-Vásárhely, Ge-
org Mohl Budakeszi, Ján Mohl Budakeszi, Anna Mrzskó Lengyelfalu, Anna Mráz Hernádtihany, Silvester Mráz Peterréve, Piroška Mucsi Magyar-kanizsa, Ondrej Mura Kassaujfalú, Alois Nagelreiter dr. kaplán Magyarovár, Alžbeta Nagy, Mány, Michalova Nagy Szentendre, vdova Francova Németh Fertőszergény, Ján Németh Zala-
szentgrót, vdova Jozef Németh Fertőszergény, Micha-
lova Németh Pusztaföldvár, Jakub Nettinger Bácsordas, Agatha Niewal Kassa, Anna Novák Kassa, Antonia Movotny Bárca, Anna Nyics Mislóka, Jozef Oberl Mecsekpölöske, vdova Mikulášová Ocsovai Rapp, Ondrej Olchava Kassa, Anna Onderkó Mislóka, Jozef Onderkó Mislóka, Mikuláš Ondrejka Zohor, Štefanova Oroszi Péterréve, Alexander Pallay kostolnik Ujpest, Franc Pál Vasszentmihály, Ján Párducz Péterréve, Alexander Pásztor Bácsa, Ilona Perlaki Horváth Székesfehérvár, Pavel Pecze Péterréve, Maria Peterka Leszété, Michal Péter Péterréve, Paulina Piller Budapest, Jozef Piri Rábapüspöki, Jozefova Piri Rábapüspöki, Róza Pósa Magyar-kanizsa, Martin Pozdech Gerencsér, Jolana Rajki Péterréve, Franc Rajminecz Geszti, Lenke Reizmauer Székesfehérvár, Ondrejova Riba Szakály, Ján Rideg

(riczi) Kalocsa, Julius Rogiener kaplán Péterréve, Katalina Roszuleg Geszt, Géza Rózsás Hegykő, Ondrejova Rövid Magyarkanizsa, Ján Sánta Helosfa, Jozef Sánta Helesfa, Alžbeta Sarnyai Magyarkanizsa, Ján Sesepekó Leszété, Jánova Sesepekó Leszété, Katalina Simko Bernátfalva, Izidor Simoncsics Geszt, Ondrejova Soóky Budapest, Ján Sutics Csongrád, Maria Scherer Bácsalmás, Jozefa Schloszár Privigye, vdova Jozefova Schmidt Vanyola, Aoton Schulcz Budakeszi, Anton Schweiszugut Vepröd, Jan Sesiák Galgócz, Ivan Skofar Belatincz, Anton Skvarenina Barslédecz, N. Skrivak Csömör, vdova Maria Stampfer Dunabökény, Borbala Steffek Zohor, Jozef Steiner dekan-farárov veriaci Iháros, Jozef Straub Vepröd, Jozef Svédi Mány, Rozál Szabados Adorjan, Ondrejova Szabó-Tóth Kassa, Katalina Szakács Szakály, Alžbeta Szandelszky Majtény, Rozalia Sztancsik Alsónémedi, Móric Szebehelyi Székesfehérvár, Maria Szihelnik Csacza, Michal Szmezc Leszété, Martin Soja Szentmindszent, Zuzanna Sojka Kassa, Maria Szugel Kassa, Ondrejova Szücs Szakály, Viktoria Szügyi Péterréve, Georgova Takács Czellömölk, Jozefova Tarr Alsóság, Jozef Toth Töketerebes, Peter Toth Kerkakutas, Ján Tressza Hernádtihany, Boriska Trnka Szuhogy, Melicher Trinn Püspöklak, Gašpar Uhlik Leszété, Maria Uhlik Leszété, Jozef Vadász Pécs, Franc Valent Zohor Anna Varga Bácsa, Anna Vága Bácsa, Etelka Varga Székesfehérvár, Maria Varga Székesfehérvár, Michal Veres Csömör, vdova Ignácova Vieger Székesfehérvár, vdova Georgova Viniczay Székesfehérvár, Georg Virág Székesfehérvár, Georgova Virág Székesfehérvár, Maria Vinyicki Bácsa, Margaretha Wehner Katalinfalva, Eva Weimann Bácsordas, Marianna Weimüller Bácsordas, Ján Wilgusz Kassa, Katalina Winkler-Appl Dunabökény, Anton Wróbel Kassa, Zuzanna Zámbošzky Kassa, Julianna Zielen Kassa, Ivan Zvér Belatincz, Michal Alekszi Bácsa, Ludvik Andruska Nagytapolcsány, Peter Balassa Péterréve, Marianna Balger Dunacséb, Anna Balik Kassa, Ondrejova Baló Felsőmuzslya, Anna Bárány Paesér, Maria Bednár Bácsa, Maria Bednárik Bácsa, Maria Beer Bácsa, Anna Behan Nagymodró, Michalova Ben Kolozsvár, Katalina Benes Bácsa, Alžbeta Benyó Bácsa, Michal Benyó Bácsa, Angyel Béres Bodony, Alžbeta Béres Bácsa, Rozalia Beretka, Péterréve, Viktória Betlej Kassa, Jozef Bilik staviteľ Nagytapolcsány, Maria Bodnár Bácsa, Michalova Bognár Felsőmuzslya, Anna Borovszky Kassa, Ján Brunyák Bácsa, Maria Bujdos Bácsa, Anna Bucsó Bodony, Maria Bujdosó Bácsa, Maria Butveszel Salgótarján, Proška Csapó Felsőmuzslya, Jozef Degen Pobedim, Jozefova Dohar Felsőmuzslya, Ján Dvoran zahradník Tavarnok, Ágnesa Ernyes Péterréve, Jozef Ernszt Dunacséb, Eva Eschli Rusch Bácsküllöd, vdova Maria Fedor Bodony, Maria Fedor Bácsa, Michal Fedor Bácsa, Ludvikova Ferencz Péterréve, Eva Flögl Dunacséb, Michal Fricsovsky Bácsa, Martinova Galler Székesfehérvár, Maria Garai Felsőmuzslya, Maria Gazdak Kassa, Berta Gramantik Privigye, Filip Gungl Pécs, Filip Gyurác Rábapüspöki,

Georg Hajdu Péterréve, Štefan Horváth Péterréve, Pavel Horváth Péterréve, Ján Hudacskó Semjek, Štefan Inhaizer Gyirmót, Anna Isemann Dunacséb, Markus Isemann Dunacséb, Katalina Jandreszics Kotor, Georg Jánocsko Bácsa, Maria Jemecz Bodony, Pavel Juretics Muraszetmárton, Anna Kis Péterréve, Borbála Kiss Bácsa, Štefanova Komáromi Péterréve, Julianna Kontár Péterréve, Adam Korecz Nagybossány, Adamova Korecz Nagybossány, Viktória Kozári Székesfehérvár, Katalina Krupás Bácsa, Maria Laczkó Bodony, vdova Ágnesa Laklia Mohács, Jozefova Lauchs Vértesboglár, Jozef Leffler Geszt, vdova Jánova Lubovics Pereg, Magdalena Mandl Vajszka, vdova Matejova Mandl Vajszka, Ján Margitán Bodony, Ján Margitán Bácsa, Michal Melicher Pobedim, Marianna Noppert Dunacséb, Franciska Novák Kotor, Petrova Novák Iván-Egerszeg, Antonia Novotny Bodony, Katalina Onder Bácsa, Maria Onder Bácsa, Anna Oravacz Bácsa, Cecilia Pálfi Felsőmuzslya, Etel Pap Székesfehérvár, Ján Paulech Nagymodró, Jozef Podraczky Bácsa, Jozef Podraczky Bodony, Nandor Pozspisil Nagytapolcsány, Tereza Rajher Kotor, Borbála Ribár Bácsa, Karol Rodek Kotor, Pavel Rodek Kotor, vdova Anna Rusznyák Bácsa, Bálmt Rusznyák Bácsa, Katalina Schmidt Dunacséb, Katalina Simek Bácsa, Maria Simek Bácsa, Michal Simon Dunacséb, Ján Solcz Kassa, Georg Solész Bodony, Gertrud Stamm Dunacséb, Maria Stoicz Bácsa, Verona Strausz Dunacséb, Katalina Sümegh Bácsa, Maria Szabó Bácsa, Šimon Szász učiteľ Türkös, Maria Szedlák Bácsa, Ondrej Szeman Bácsa, Martin L. Szikora Fazekaszaluzsány, Martin L. Szikora Fazekaszaluzsány, Jozef Szmolniczky Pered, Štefan Szubi Bácsa, Tereza Tiefenbach Dunacséb, Julianna Vancsó Bodony, Anna Varga Bodony, Štefan Varga Bácsa, Maria Varga Bácsa, Anastázia Vidovics Kotor, Alžbeta Viroskó Bodony, Jozef Vurusics Muraszetmárton, Julianna Werneth-Walther Vajska.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Katolícky ľud veriaci z týždňa na týždeň vydržiava početné shromaždenia. Počet členov Jednoty Katolíckeho Ľudu rastie v obrovských rozmeroch. — Vztekľé nápady proti katolicizmu neni sú vstave zklátiť za sväté náboženstvo horliaci ľud. V ktorých obciach aj posiaľ nenie utvorená Jednota Katolíckeho Ľudu, tam nech si ľud povšimne napomenutie svätého Otca, rímskeho pápeža, *Piusa X.* a shŕňa sa okolo svojich duchovných pastierov a pod jejich vodcovstvom a náčelníctvom nech bezodkladne utvorí Katolícku Jednotu. Čas je už v každom ohľade svrchovaný, aby náš veriaci ľud konečne pre-

cítnul sa z dlhého spánku v akom sa nachodil a pripojil sa hromadne ku zástave Katolíckej Jednoty.

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ludu vydržiavané boli minulého týždňa v nasledujúcich obciach:

Nagylapás. Vo veľkom shromaždení farár Pavel *Ernyei* rečnil o významnosti a potrebe rozširovania katolíckej tlače.

Dunaszerdahely. Jednota Katolíckeho Ludu vydržiavala shromaždenie na ktorom sa súčasnilo 600 členov. Shromaždenie zahájil dekan farár Jozef *Vázsonyi* rečou o potrebnosti podporovania katolíckej tlače. — Zároveň držali o katolíckej tlači oduševnené reči: Koloman *Marczell*, miestny správca *Gáspáry* a pravotár dr. Valent *Somogyi*.

Keszeg (stolica Nógrád) V obci Keszeg ku fare Nezsza pripojenej vydržiavalo sa pod predsedníctvom farára Jozefa *Smeringa* utvárajúce shromaždenia, na ktorom dalo sa zapísať do Jednoty 24 členov. V organizácii sa pokračuje.

Kristályfalva (stolica Szepes). Asi 30 mladších členov utvorenej Jednoty pod vodcovstvom farára Franca *Klein* a miestneho učiteľa usporiadali výlet na poľský vrch Koruna a ku rumom tamojšieho hradu svätej Kunigundy. Farár Franc *Klein* držal prednášku, ktorá hlboký dojem učinila na prítomných. Po prednáške nasledovala pobožnosť.

Gajár (stolica Pozsony). Shromaždenie členov Jednoty za prítomnosti veľa hosťov. V shromaždení podaná bola zpráva o neočakávane veľkom sraste počtu členov miestnej Jednoty.

Hóllak (stolica Trencsén). Vo veľkom shromaždení 11. októbra vydržiavanom držal reč o úlohách Jednoty Katolíckeho Ludu Jozef *Ronchetti* a predostrel spolu návrh k utvoreniu úverkového a potravného spolku. Do Jednoty dalo sa 50 nových členov zapísať.

Vydržiavané boli ďalej shromaždenia v obciach: Stajerlak, Láposbánya, Leányfalu, Dunabilitó, Zajta, Méhi, Tornalja, Bükk, Barabás, Oláhlápos, Regőcze, Kolozsvár, Abony, Apatin, Sajónémeti, Győr, Kalocsa, Hegykő, Ada, Bánok Szentgyörgy, Csákvár, Szádalmás, Fót, Mérk, Albertfalva, Monostorszeg, Bezdó, Vetés, Felsőtur, Zilah, Kócsér, Cselni, Zalatárnok, Mélykut, Magyarhertelend, Pilis, Kisudvarnok.

Každý verný katolík zo srdca a úprimne tešil sa musí, keď vidí, v ak obrovských rozmeroch zmáha sa z týždňa na týždeň Jednota Katolíckeho Ludu. Všestranné precítenie katolíkov je znakom toho, že to lepšie bude v našej krajine, keď všetci veriaci pevne spojení budú v jednom tábore. Shrnajte sa preto hromadne kolo našej zástavy, katolícki veriaci v

tom nezvratnom povedomí, že naše sväté náboženstvo a zákonné práva ludu nemajú pevnejšej obrany a bezzistnejšej stálej ochrany, ako je Jednota Katolíckeho Ludu.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Rozpadnutá protikoalícia.

Jak hrozným hlukom ohlasovali zvlášte kresťanstvu nepriateľské noviny utvorenie novej stránky politickej pod menom protikoalícia! Poprední mužovia, ako Milan Hodža a jeho súdruhovia si už na prstoch vyrátali, čo sa všetko v krajine stane, keď sa táto protikoalícia skutočne utvorí. Čo sa od tejto stránky očakávať mohlo, to si každý mohol predstaviť, keď povážil, z akých živlov mala byť složená. Hlavný element v protikoalícii mali byť socialdemokrati, ku týmto sa mali pridrúžiť s telom i s dušou národnáriksi vodcovia, Kristóffy s jeho radikálmi a Ondrej Achim s jeho socialdemokratickou stranou sedliacstva. Napísali si už aj manifest, ktorí mali rozposlať na všetky národy krajiny. V poslednom okamžení ale, ako manifest mal podpísaný byť, rozpadla sa celá protikoalícia, ako starý hrniec. Jedni hovoria, že sú tomu na príčine socialdemokrati, ktorým sa teraz veľmi zle vodí, bo jejich vodcov jedného za druhým ku policaji citujú. Druhí zasek tvrdia, že socialdemokratický sedliak Ondrej Achim a socialdemokratický židovský vodca novosriadenej sedliackej strany Mezőfi (Morgenstern) nemôžu sa znášať. Boli vraj aj takí, čo nechceli účinkovať v spoločnosti Kristóffyho a jeho radikálov. Konec všetkého neblahého namáhania socialdemokratov, národnárikských vodcov, židovských demokratov a radikálov je ten, že sa slávna protikoalícia rozpadla.

Čudujeme sa, že o tomto národnáriksi vodcovia nepíšu teraz v jejich novinách. Že sa aj s týmto jejich, zlom krky plánom, na posmech uviedli, to im je trpké vyznať.

Katolícke duchovenstvo pezinského okresu za práva svätej stolice.

Katolícke duchovenstvo dekanátskeho okresu pezinského vydržovalo 15. októbra svoju riadnu jasennú kongregáciu. Opát-farár modranský a okresný dekan Ludvik *Ernyei* slúžil o 9. hodine hrubú svätú omšu, po ktorej vo vydrživanej konferencii následkom nápadov inovercov proti právam svätej stolice a všetkých katolíkov vyneseny bol nasledovný protest:

«Kňazstvo pezinského dekanátu s udivením zkusuje, že v novšom čase v kruhu protestantských konfessii v Uhorsku vzkrsl taký pohyb, ktorý sa neuspokojuje s jednoduchým kritizovaním vyučovania a ustanovizien rimsko katolíckej cirkvi, lež chce výlučne súdiť aj v jej najvnútornejších záležitostiach. Ich vývodiaci mužovia len o nás hovoria mienky, ich časopisy len o nás píšu, ich spojky sa len s nami zaoberajú a na dennom poriadku ich konventov sú len naše záležitosti. Keď sa proti tomuto nepríslušnému zamiešaniu a proti nesprávnemu pokračovaniu ohradzuje, súčasne nemeškáme vysloviť to naše základné podozrenie, že toto zvláštne pokračovanie má za cieľ vyvolať náruživosť protestantov nejestvujúcimi urážkami a hlásaním základu nemajúcich práv».

Vznešený príklad velebného duchovenstva pezinského okresu, bodaj by nasledovali všetky dekanaty. Nech vidia inoverci, že katolícki pastieri a vodcovia ľudu nespia, lež bdia verne nad svojim stádom.

Nebude mobilizácia.

Rozniesly sa chýry, že na viacerých stranách krajiny robia sa prípravy ku mobilizácii. Ako sa z najpríslušnejšieho miesta oznamuje, tieto chýry nemajú žiadneho základu. Na príslušnom mieste poukazujú na to, že povolanie rezervistov a náhradných rezervistov, čo by bolo prvou požiadavkou mobilizácie, v smysle 12. paragrafu zákona o zbrannej moci mohlo by sa previesť jedine na rozkaz jeho veličenstva a takýto rozkaz nebol vydaný, lebo toto by ani za okamih nebolo mohlo ostať v tajnosti.

Sú pravda ľudia, čo by z rozličných príčin chceli mať vojnu. Tým ale neide o blaho vlasti a ľudu, lež iba o jejich osobné záujmy. Takých netreba počúvať a netreba čítať, čo píšu.

Ako bluzni «Ludové Noviny».

V poslednom čísle «Ludových Novín» stojí nasledovné: «Nípportisti pravdu nechcú počuť, svedomie majú špatné». Na druhom mieste zase to čítať: «Teraz nípportisti zariadili u nás novomodné processie, ktoré jako celý nípport, nie Bohu, ale čertu slúžia». Tolke hlúposti len do blázince zralý holomok môže napísať. — Vy sa opovažujete čisté svedomie spomínať po tom, čo ste spáchali v Černovej? Vy sa opovažujete predhadzovať ľudovej strane, ktorí sa s Hodžom vystatujete, že sa ešte aj s diablom horúceho pekla spojíte? Vy vydrživate processie, ktoré čertu slúžia a nie kresťanská ľudová strana.

Z ríše Párvyho.

Po dlhšom mlčaní zase začína akýsi ztreštenec bluzniť o spišskom biskupstve. Spomína aj cirkevné právo, ktorému sa toľko rozumie, ako sliepka pivu. Na jeho hlúposti není hodno odpovedať, lebo je to samá lož. Aby ale katolícky ľud i ďalej zlomyseľne zavedený nebol, upomíname ho priateľsky, lež vážne, nech nepočúva podlych lhárov. — Není vám toho dosť, že ste sa tak nešeredne blamovali s tou vašou Klotildou?

Z delegácii.

Podvýbor uhorskej delegácie pre záverečné účty, 17. októbra vydržoval zasadnutie, na ktorom referent Emil *Nagy* najprv vo všeobecnosti oboznámil výsledok záverečných účtov roku 1906. Záverečné účty spoločného zahraničného ministerstva ukazujú 818.000 korún zvyšku, kdežto pri záverečných účtoch ministerstva vojny kredit bol o 8,060.000, pri námorníctve o 1,125.000 a pri spoločnom ministerstve financií o 65.000 korún prevýšený, tak spolu, teda ukazuje sa 8,440.000 korún deficitu.

Franc *Buzáth* poukázal na to, že ponač záverečné účty spoločných ministerstiev stále ukazujú prevýšenie kreditu, präliminár spoločných výdavkov treba na reálnom základe zostaviť.

Z CUDZOZEMSKA.

Annexia Bosny a Hercegoviny. Vzdor búreniu Uhorsko-Rakúsku nepriateľských živlov, v Bosne a Hercegovine panuje pokoj.

Srbsko chce mať vojnu. Srbov ku vojne najviacej popudzuje srbský dedič tronu, pri čom sa odvoláva na to, že Srbsko má teraz 250 tisíc bodákov. — Nevídali! Rusi mali v Japonsku viacej bodákov a predsa ich vyprali.

Turecko sa pomstí. Na annexiu Bosny odpovedá teraz Turecko tým, že bojkottuje, prekáža kupovať Uhorsko-rakúsky tovar, je to tiež vojna, lež nekřavavá. — Bezmála najviacej škody narobí len samému Turecku.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Křestán-a»!

BESEDNICA.

Zakopaný poklad.

Napísal: George Beaume.

Starého Raudila pochovali v predošlý deň. Pierre po prvé vyšiel na roľu bez gazdu. Báľ sa, takrečeno pojala ho detinská obava. Jeho manželka, Polónia nechcela s ním ísť. Mladší brat ale, pri jeho odchádzaní z domu, ešte spal.

Pospiechal cez úzke uličky, stiahnúť si na čelo čiapku. Čas bol chmurný, vlhký, nevrľé slnko jasenné svietilo na vidiek.

Raudilova roľa ležala na úbočí. Blížšie ku vrchoľu ležiacia čiastka, pokrytá olivovými stromami a lucernou, bola Jakubova; pri úpätí kopca rozpriestierajúci sa vinohrad bol jeho staršieho. Pierrov. Keď vyšiel hore, sadnul si vo vinohrade na jednu skalu odpočinuť. Nenadále trasenie ho pochytilo. Pod olivovými stromami chodil jedon človek s motykou na pleci. Pre tónu stromov, naň padajúcu, ho nepoznal. Ten človek ale jednotajne sa k nemu približoval. Pierre ho poznal, bol to Jakub, jeden mocný chalan, s čiernymi, usmievajúcimi sa očima.

Jakub veselo kráčal po úbočí.

— Teda tak včasne si stal? — skríknul Pierre.

— Neboj sa, nepojem ti hrozna! — odpovedal Jakub.

— Čo si robil tu von?

— Keď by som bol vydržal, ani bych si nebol lahnul... Vidiš? — riekol potajomky Jakub. — Vidiš, však ver, povedal som.

— Čo?

— S poslednou vôľou nášeho sladkého otca, nie som spokojný.

Pierre vytiahol ruku z kabátka. Boli samotní na poli. Jakub mal na pleci motyku, on, Pierre nemal žaden nástroj.

— Nerozumel si ma... Nemám nič... no, jako že mám povedať?... proti tebe.

— Ale?

— Náš sladký otec veľmi rýchlo zomrel. Bol by nám mohol povedať svoju tajnosť. Lebo mal jednu tajnosť, áno mal, mal... Jako by nebol mal? Po celý svoj život pracoval a žiadnych hotových peňazí neza nechal. Mohol bych sa stavať, že mal peniaze a ešte sú aj, lebo na tvojej čiastke, lebo na mojej. Doista ich zakopal.

— Teda pre toto si vyšiel von?

— Okúňal som sa. Pátral som...

— Asnáď sú v dome tie peniaze?

— Neni sú tam. Náš sladký otec bol šibalský. Aj zbojníkov sa bal. Vieš, že každú nedelu vyšiel sám do vinohradu, doista vtedy ich ukryl.

— Môže byť!

Pierre oprúť si bradu na päšť, rozmýšľal. Jakub usmievajúc sa obzeral, ale súc mladší, trochu rešpektoval staršieho brata a čakal, že k čomu sa ten odhodlá. Pierre dlho rozmýšľal. Myšlienka bola pred ním celkom nová, prekvapila ho. Sto a sto závistlivých ideí, upodozrievania naháňalo sa mu po hlave.

— No? — pýtal sa Jakub.

— No, teda je v tom čosi, čos povedal. Ale prvej, nežli by sme na to zmrhali náš čas, naše peniaze, podme snáď prvej k notárovi... Aj Polónii musím prvej vec povedať... Prečo si mi prvej nerieknul?

— Rýchlo mi povstal nápad, práve keď sme otca pochovali.

Jakub hľadel ku cintorínu, ktorého biele steny a veľké stromy ďaleko bolo vidieť.

— Musím ísť... Prinesiem si motyku a rýľ, — riekol Pierre. — Ale jak dotiaľ niečo najdeš, teda nezapomni na mňa.

— Nie, nie!

Mrákavy sa rozptýlily a slnko vyšlo. Pierre spiechal chytro. Ženu našiel už oblečenú. Chlipkala kávu. Pierre rozpovedal Jakubov nápad a radoval sa, že tak včasne ráno vstal, kdežto žena zadržovala ho ešte doma.

— No, tedy sa ponáhlajme, — náhlila žena. — Zle si učinil, že si Jakuba samého nechal. Rýchlo sa ponáhlajme.

— Ale ešte som neraňajkoval.

— Nič to nerobí... Len poď, poď!

Pierre zosňal z pod strechy motyku a vyšiel zo dverí. Polónia dva krát zvrtla kľuč v zámke a skovala ho na nádra. Bezsladne spiechali jedon za druhým.

Jakub posmešne sa usmieval, vidiac ich dvoch prichádzať; ďaleko vykrikoval oproti nim:

— Teda či dôverujete v mojom nápade?

— Trocha! — riekol Pierre nevrle.

Všetci traja prichýtili sa ku kopaniu. Jakub sám pracoval na datelinisku. Pierre a Polónia spolu vo vinohrade. Polónia nevedela postáť, aby sa neponosovala. Jednotajne opakovala, že Jakub sa chce ženit a svojej oddanici, Annette Carel, ktorá je dcéra bohatých rodičov, chce kúpiť pekny svadobný dar. Koniec jej reči bol ten, že:

— Stavila bych sa, že nás ten chalan obkradne. Prečo si aj ty nevyšiel na úsvite samotný?

— Pravdu máš...

Nebe znovu zahalily mrákavy. Začalo pršať. Zo súsedných zemí sedliaci utiahli sa do chatrč. Aj Jakub volal brata a švagrinu. Ale Polónia len jednotajne usilovne kopala.

Jakub išiel ďaleko, aby sa ukryl pred dažďom. — Keď už bol za obzorom, Pierre a Polónia prebehli na datelinisko, aby pozreli, čo vykopal Jakub. Vlhké hrudy na hrbe ležaly vedľa priekopy.

— Lepšie kope, jako my, — prehovorila Polónia. A nasledovali Jakuba, spiechajúc tou istou cestou, jako ten. Dážď sa im neprestajne lial za krky.

Celý mesiac kopali. Jakub celkom poprehadzoval datelinisko, aj Pierre znivočil vinice. Celý vidiek sa zaujímal o dedictvo. Mnohí vysmievali sa z bratov, iní spolu s nimi dôverovali.

V nedeľu zašli bratia ku notárovi. Tento im toto povedal:

— Dávno mal peniaze u mňa starý Raudil. Ale keď vypukla filoxera, vzal si ich nazpät. Myslím, na to ich upotrebil, aby opravil svoj vinohrad; lebo však veriete, že teraz viničné révy sú drahé.

— Mnoho peňazí mal u pána notára? — pýtal sa Pierre.

— Dost pre takého človeka, ktorý si všetko sám nadobudnul, čo zanahal po sebe. Ale neverím, že by starý Raudil bol býval taký hlúpy a peniaze lebo pod strom, alebo pod skaly bol zakopal. Ale snáď ich daku komu požičal.

Jakub a Pierre hľadeli jeden druhému do očí. Tieto sa im rozziarili. Na toto ani nemysleli.

— Nuž ale nenašli sme žiadne písmo, — namietal Jakub.

Pierre začal upočozrievať svojho mladšieho brata. Hniezdil sa na stoličke. Notár zvrátil čelo a mlčal. Jakub stal hore zo stoličky a ďakujúc, sa vzdialil. — Pierre hneď za ním.

Bez slova spiechali po tónistej ceste. Jakub vidiac nechutnú tvár bratovu, takto rieknuť:

— Čuješ, snáď Polónia schovala písma. Čo?

— Nie. Polónia má dosť chýb, ale je počestná. Ale snáď ich tak ukradli pred pohrabom.

— Môže byť.

Prerýli každý kút v dome Pierreho. Polónia prekopala celý dvor. Márne! Mohli oplakávať tak peniaze, jako aj mŕtveho.

Jakub najlepšie preto lutoval za peniazmi, lebo by ich bol potreboval ku ženbe. Ešte často vyšiel na datelinisko a kopával pod skalami a pod stromami. Skoro ustal. Sadnul si odpočinuť a rozmýšľal. Veľmi ho bolelo, že nemôže dať poriadny svadobný dar svojej oddanici.

A rodičia Annetty ani nedali slovo. Annetta mu aj sdelila svoju bojzlivosť a suženie. A Jakub nenašiel nič, s čím by mohol tešiť dievča, lebo peniaze len nevedel stvorit.

Ku koncu zimy išiel do Carelov. Vzal si peknú, vyšívajú košeľu a na prsoch sa mu skvely zlaté gombičky. Carelovci vedeli, že príde a čakali. Aj Carel si obliekol vyhladenú vestu a zamatový kabát. Jeho žena sa tiež obliekla do sviatočných šiat. Annetta sa tiež vycibrila. Mäsitej tváre Carel mu tykal:

— Teda máš čosi právd, syn môj! Teda žiadaš našu dcéru? Nevyvolil si sebe zle, môžem povedať. Ten poklad, ktorý si nenašiel, teraz tu u nás hľadáš v osobe Annetty?

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Kráľov dar pápežovi. Dar, ktorý jeho veličenstvo kráľ dal svätému Otcovi, pápežovi Piusovi X. z príležitosti jeho 50 ročného kňazského jubiläa je jeden zlatý kríž, na ktorom je zlatý obraz Spasiteľa vložený v ráme so šesťdesiat diamantov a päťdesiat rubínov. — Na jednom boku na zlatej platni vyryté sú nasledovné latinské slová: «Cisár a kráľ Franc Jozef I., ktorý svoj úrad za šesťdesiat rokov zastával, šťastie praje pápežovi Piusovi X., ktorý svoje sväté povolanie za päťdesiat rokov plnil — roku 1908., v jubilárnom roku obidvoch». Latinský nápis osnovaný je vo forme distichona. Myšlienka dvojitého jubiläuma vyjadrená je i šesťdesiatimi diamantami a päťdesiatimi rubínami.

Noví kanonici. Ku hlavnej kapituli ostrihomskej vymenovaní sú za kanonikov: Ján *Hübner* dekan-farár z Hidaskürthu, dr. Franc *Koperniczky* dekan-farár z Nagyövedu a dr. Ferdinand *Rott* duchovný správca Augustineuma vo Viedni.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup, dr. August *Fischer Colbrie* dňa 12. októbra dal veľký obed, ku ktorému boli povolaní predsedovia katolíckych spolkov asice: Ondrej Kozora, kanonik a pápežský protonotár, Engelbert Mázy, hlavný direktor, Anton Arányi, direktor präparandie na odpočinku, dr. Ján Nyulaszy fiškál, Julius Ferdinandy stoličný hlavný notár, Edmund Ráth, Filip Brudl, Štefan Bodnár, Alois Ottó, Ján Aba predseda spolku kresťanských socialistov. Po obede bola porada o výdatnejšom účinkovaní katolíckych spolkov. — Dňa 16. októbra mal osvietený pán biskup 45-ročnú pamiatku svojho narodenia, ktorý celkom v tichosti mienil stráviť v spoločnosti svojej druhej matky a preto deň pred tým s biskupským notárom grófom Hadrianom Csáky odcestoval na biskupský majetok do Hejce. Dozvedelo sa ale o tom obecenstvo a ctelia jeho vo veľkom počte dostavili sa v biskupskej rezidencii a vyslovili svoje blahoželanania, aby Boh všemohúci horlivého, pracovitého, apoštolského ducha arcipastiera cez mnohé letá pri dobrom zdraví udržal ráčil. — Spolok sv. Imricha, následkom zadakovania čestného predsedu, grófa Hadriana Csáky, na uprázdnené miesto čestného predsedníctva vyvolil jednohlasne Barnabáša Tost, ceremoniára biskupského. — Melchior Takács dr. praelát praemonštratský navrátil sa do Jászova, akožto do sídelného mesta svojho. — Na uprázdnenú faru v obci Kassaujfalu, ako slyšať, je jedinký kandidát, Štefan Bodnár, košický kaplán, v ktorom by veriaci tej obce horlivého, pracovitého, ľudviele milujúceho a v každom ohľade bezúhonného duchovného pastiera obsiahli. Mesto Košice, ako patrón

obce, ešte v tomto mesiaci prevedie voľbu farára — Za direktora spolku sv. Ladislava, ku podpore kostolov a far uhorských v zahraničí — nadovšetko v Bukovine — vymenoval osvietený pán biskup Emila Szebečzky, praefekta semenišťa a profesora bohoslovnia. Od známej horlivosti a veľkej zkušnosti vymenovaného mnoho sa očakáva v prospech spolku sv. Ladislava.

Chýry zo Spiša. Dr. Ján Rusznyák, kaplán kěžmársky poslaný je do Novej Vsi za kaplána. — V Lubici sa Michal Stencel, 31 ročný robotník obesil. Kto nemá viery, ten nič nemôže nášať! — V obci Nagykuncfalva, v gólnickom okrese, dňa 28. septembra jeden dom a jedna stodola zhorela. Gazdovia milí, dajte že zvláštne teraz pozor na oheň, keď sú vaše stodoly plné! — V Malom Slavkove nešťastlivo sa skončila dňa 20. septembra zábava. Vincent Želonka a Martin Dudašek, ktorí sa už od dávnejšieho času hnevali, znovu sa tam vadiť začali. Želonka sa tak rozozlobil, že s drúkom tak silne uderil Dudaška na hlavu, že ten úbohý následkom utrpených ťažkých rán o pár dní zomrel. Ó, kedy už uskutoční svet krásne slová Otčenáša: «a odpusť nám naše viny, jako i my odpúšťame našim vinnikom!» — V obci Farkašfalva dňa 27. septembra tri domy a deväť bočných stavísk zhorelo. Škoda obnáša asi 11 tisíc korún. — V Ripsku dňa 4. októbra v noci jeden dom zo stodolou zhorel; úbohý gazda nebol assekurovaný. Škody má asi na 3400 korún. — V tej islej obci sa toho istého dňa večer aj druhé nešťastie udalo: Tamojší mladík, Ján Škovira zabil z Liptova pochádzajúceho murárskeho majstra, menom Vrabec, ktorý tam katolícku školu stavai; osem sirôt zostalo po ňom. Bezbožný vražedník už sedí v chládku. — V obci Merény (Ondrište) dňa 6. októbra slúžka Viktória Renner tak nešťastlivo spadla z voza, že sa zaraz zabila. — V Levoči dňa 7. októbra jeden dom zhorel. Oheň zapríčinily deti, ktoré sa v stájny so švibalkami bavily. Rodičia skryte pred dieťkami vašimi švibalky. — Medveď, ktorého v hollolomnických lesoch medzi veľkým nebezpečenstvom zastrelili, nie asi 45 rokov mohol mať jako to v 41. čísle týchto novinách stálo, ale asi 4–5 rokov. Medveďom ťažko ranený toporský cigán sa už vyliečil. — V Starej Lubovny sa utvoril spevokol. — V Haligovečách v tieto dni jednomu gazdovi, ktorý 65 rokov má, už štvrtá žena zomrela. — V lesoch obce Osturňa na takzvanom «nad Uhliskom» už neďaleko Vysokých Tatier, dňa 12. októbra popoludní o štvrtej hodine, osturňanský grécko-katolícky učiteľ Dudinszky jedného čierneho medveďa zastrelil. Keď stál totiž ako jager na jednej lesnej ceste na svo-

jom mieste, asi na 3–4 kroky sa mu naraz zjavil jeden medveď, ktorého psi vyhnali a ktorý rovno naňho šiel a trebárs nečakal medveda ale srnu, neztratil duchapritomnosť, ale zaraz vypálil gver a šťastlivo do srdca trafil medveďa; medveď vtedy sa vyvrátil ale potom sa pozdvihol a ešte asi na 40 krokov utekal do hustiny, kde vypustil paru. Keby ho bol zle trafil alebo nebol zaraz odskočil, veľmi ľahko by bol mohol tam život svoj nechať. — Ale takto sa, chvála Bohu, okrem strachu ani jemu ani jeho spoločníkovi nič nestalo. Aj to je zaujímavé, že len s nullovými brokami strelil na medveďa, 24 ich mal v gvery. — Barón Jungensfeld kúpil v Starej Vsi ten dom, kde teraz financi bývajú a ho obci Starej Vsi na špitál daroval. Pán Boh zaplať pánu barónovi! — Rudolf Košacký, staroveský foršner zastrelil pred pár dňami v hanušovskom lese jedného čierneho medveďa. — V Jakubjanoch sa dňa 9. októbra 70 ročný Ondrej Czompel obesil; hovoria že bol pomúteného rozumu. — V obci Porács dňa 5. októbra dva domy zhorely. Oheň povstal z nepozornosti. — V Lučivnej uhryzol dňa 6. októbra jeden besný pes štyri ročnú Marišku Satoris, viac oviec, husí a niekoľko psov. To nešťastlivé dievčatko odviezli cieľom liečenia do Budapešti. — Už vyše týždňa bol u nás veľmi pekný, teplý čas.

Chýry zo Šariša. Prešov. Na púti, ktorú krajinský literárny Pázmány spolok katolícky z príležitosti 50-ročného jubilea křazského sv. Otca, Piusa X. do Ríma viedol a 11. okt. v slávnostnom výsluchu prijatý bol, zo šárošskej stolice súčasťnili sa: Adalbert Záborovszky praelát, farár prešovský, Ondrej Szikorovszky pápežský kaplán a farár z Föltszeku, Ján Telekessy, vicedekán a farár z Hanušfalva, Ondrej Martényi farár a vicedekán z Bányavögyu, Jozef Kangyera farár z Rabócz, Marcell Gallée farár z Lyubatin. — Stoličný výbor vydržiaval jasenné shromaždenie 12. októbra, v ktorom zvláštnu pozornosť vzbudilo to, že stoliční páni zaviesť chceli 7. slúžňnovský okres so sídelným mestom Héthárs a z tejto príčiny celú stolicu poprevracali. Toto podelenie okresov stalo sa, ako hovoria, z ohľadov politických. — *Bardijov.* Do správy tunajšieho kúpeľa následkom zaďakovania Adama Bornemisza, dr. Fridricha Piufsieh a Benjamína Enyedý vyvolení ú nasledujúci členovia: Ján Tagányi, Filip Ambery, dr. Izidor Herzl a Julius Lochexer. — *Fries.* Duchovenstvo okresu sabinovského dňa 15. októbra vydržiavalo jasennú kongregáciu vo fare už obnovenej. Na kongregácii prítomní boli duchovní celého okresu a radili sa hlavne o tom, aké modlitebné knihy majú sa odporúčať veriacim, mládeži

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korun dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ľahčích. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice ho noty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bar komu schotue oinoveda.

a dospelým. Aj to bolo predmetom porady, aby v každom kostole zavedený bol rovnaký spev cirkevný. Na tom sa uzniesli duchovní, že pre mládež treba odporúčať knižku; «Priateľ dietok» a pre dospelých «Nábožné výlevy». Spev má sa vyprobovať dla «Aleluja» Matzenauerovho spevníka. Za svojho zastupiteľa do kongressu autonómieho konečne prítomní duchovní jednohlasne vyvolili Ondreja Magócsy, titul. kanonika a farára zo Szepesi. — *Szinnyejufalu*. Na uprázdnenú stanicu učiteľa a rektora školský úrad vyvolil Jozefa Szepesiho. — *Roskovány* a *Vörösalmás*. Minulý týždeň aj tu volili učiteľov. Do Roskovány medzi 14 konkurentami vyvolený je Mikuláš Mladai a do Vörösalmás z 10 konkurentov Géza Kappan. Ako vidno, učiteľov teraz už není tak málo, ako pred niekoľko rokami.

Vojenská služba — štátna služba. Právomocnosti pri pensionovaní vojenskú službu dosiaľ nepovažovali za štátnu službu a pri vojsku strávený čas neprípítali do štátnej služby. Minister honvédstva teraz poslal prípis hlavnému mestu a odvolávajúc sa na prvý odsek XLIV. zákona z roka 1907. vyriekol, že do pensie má sa zarátat i vojenská služba tých certifikát majúcich poddôstojníkov, ktorí vstúpili bezprostredne do služby hlavného mesta.

Nový veliteľ budapeštianskeho vojenského sboru. Veliteľ IV. budapeštianskeho vojenského sboru dozorca čiat a general jazdy gróf Üxküll Ghyllenband asi pred štyrmi týždňami podal prosbu o pensiovanie. Kráľovský reškrípt o pensiovaní grófa Üxkhüll Ghyllenbanda už najbližšie bude v úradnom časopise uverejnený. Gróf Üxküll Ghyllenband ešte t. m. pojde ku kráľovi na výsluch a pravdepodobne vtedy bude uverejnený aj kráľovský reškrípt. — V príslušných kruhoch má sa za to, že na miesto vzdialujúceho sa veliteľa IV. budapeštianskeho vojenského sboru vymenovaný bude poľný zbrojmajster barón Hubert Cibulka, veliteľ VIII. pražského vojenského sboru.

Vyzdvihnutie družstva železničných robotníkov. Ministerstvo obchodu vyzvalo Krajinské družstvo železničných robotníkov, aby menoslov svojich členov súrne predostrelo, lebo proti družstvu vyskytla sa ponosa, že medzi svojich členov i cudzincov prijíma a že manipulovanie majetku oskoďuje záujmy členov družstva. Družstvo minule vydržovalo mimoriadne valné shromaždenie a odoprel splnenie nariadenia ministerstva, načo ministerstvo obchodu teraz nariadením vyzdvihlo účinkovanie družstva a súčasne zaviedlo proti nemu vyšetrovanie.

Voľba mestského úradníctva v Ružomberku. Z Ružomberka píšú, že mesto Ružomberok predošlý týždeň volilo prvý raz svojich úradníkov, ako mesto so sriadeným magistrátom. Valnému shromaždeniu mesta predsedal vládny komissár dr. Lénárt Klinovszky. — Výsledok voľby je nasledovný: Mešťanosta ostal: pensionovaný sudca súdnej stolice Mikuláš Székely; prvý radca: Béla Króner; druhý radca: Jozef Soós; čestný radcovia: lekárnik Ján Hammerschmied a správca spo-

riteľne Jakub Klein; hlavný notár: Jozef Sonderlich; notár: Dávid Holéczy; mestský fískál: dr. Jozef Várady; pokladník: Jozef Sipos; účtovník: Ján Gryllusz a kontrolor: Ferdinand V. Klimko.

Veľký požiar vo Vrbovom. Dňa 9. t. m. v noci o 2. hodine chytila sa jedna stodola vrbovského obyvateľa Šalamuna Weisza a o krátky čas 17 stodôl stálo v plameni a v nich nakopená slama a krma zhorela. Vrbovskí hasičia s veľkým namáhaním hasili oheň. — Ešte to bolo veľké šťastie, že nebolo vetra, lebo ináč by bol oheň ohromnú škodu zapríčinil.

Záležitosť železníc v stolici hontianskej. Stolica hontianska na svojom posledne vydržíavanom valnom shromaždení uzavrela, že na ciele železničnej čiary Selmečbánya—Hontnémeti, keď sa železnica bude mať začat stavať, prispeje 120.000 korunami.

HOSPODÁRSTVO.

O neskorej sejbe.

Tohoročné počasie je dost nepriaznivé k sejbe, lebo sa pole pre veľké suchá nemohlo pred sejbou zorať a tak bude dost gazdov, ktorí sa jasennou sejbou oneskorili, preto nebude od veci o neskorej sejbe niečo prehovorit.

Jednotliví roľníci neuznávajú, že by sa jasennou sejbou oneskorit mohlo, ale bez ohľadu sejú ešte aj okolo Vianoc, ak ich v tom nehatia sňahy a mrazy.

Už ale v žiadnom páde není to všetko jedno, či sa obilie zasialo v prostred októbra, alebo niekedy o Vianociach. Aj k vývinu rastlín je potrebná istá doba, v ktorej sa môžu úplne vyvinuť a keď sa táto doba zkráti, není možné, aby sa to nedalo pri žatve pobaďať; v najviac pádoch sa gazda sám seba sklame.

Je síce pravda, že vo výnimočných pádoch sá aj tieto neskoré sejby vydaria, ale to je len náhoda a rozumný gazda jakživ nebude na náhodu rátať.

Nedá sa odtajiť, že počasie môže hatiť gazdu v jeho práci, ale preto ani na sejbu neurčuje sa jeden deň a už od dávna za výhodné sa uznalo, aby sa oziminy zasialy aspoň vo dvoch týždňoch po Michale.

Výhody, ktoré časná sejba poskytuje sú: Ak pôda, tak i povetrie má ešte dostatočné teplo k tomu, aby zrno mohlo v krátkom čase vykľeť a vyvinuť sa; pri neskorej sejbe sa toto už nedá očakávať. Dni sú krátke, noci dlhé, vzduch a pôda vychladzujú a rastlina nemá dostatočného tepla k vývinu, kdežto, keď sa obilie dost zavčasu zaseje, bylina sa zmôže. Taká ozimina, ktorá sa nezmohla, cez zimu mnoho utrpí, ani na jar sa nezmôže a ostane riedkou; ani slamy, ani klasov a tak ani zrna nebude z nej.

Neskorá sejba je istá ztrata Niektorí síce tvrdia,

že husté oziminy sa pod sňahom vodusia. — Ale tento náhľad nemá žiadneho základu; keď je ozimina dobrá, silne vyvinutá, už len ľahšie znesie, keď ju nejaká nehoda zajde, ako biedna, zoslabnutá. Čo sa týka vydušenia, rozumný gazda sa ani toho nebojí, lebo ak sa ľad utvorí po sňahu na roliach, poprelamuje ho, či už predube niekoľko dier do neho, alebo dobytok vyženie na pole a ľad poprelamuje. Povetrie sa dostalo k oziminám a netreba sa obávať, že by sa oziminy vydušily. Krem toho, že včasné oziminy bývajú hustejšie, ako neskoré, včasná sejba má aj tú výhodu, že sa nemusí tak husto siať, ako keď sa oneskoríme. A sotva sa najde taký gazda, ktorému by to bolo jedno, či na tom istom pozemku vyseje viac o tretinu alebo o štvrtinu, ako keď by bol včasne sial.

DOPISY.

Bánovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

V nedeľu, 11. októbra mali tu vydržiať národnári ľudové shromaždenie za všeobecné hlasujúce volebné právo, na ktorom shromaždení mal rečnúť aj známy socialdemokrat a nepriateľ katolíkov: Milan Hodža. — Už pred pár dňami dávaly toto na vedomie mnohé plakáty. Biciklisti národnári pobežali susedné dediny, aby čím viacej ľudu privábili na to chýrne shromaždenie. Ale vrchnosť nedovolila vydržovanie tohto shromaždenia. Najpeknejšie pri tomto je ale to, že národnári apellovali proti výroku na ministra vnútra. — Pán hlavný slúžny medzi inými príčinami nepovolil shromaždenie aj pre služby Božie. Národnári ale v jejich apellácii pofažne tejto príčiny, načo že sa odvolávali? Na to, že: «to shromaždenie je potrebnéjšie, vážnejšie, ako služby Božie!» Takto sme sa to dozvedeli. — A toto podpísali mnohí katolíci národnári. Treba nám tu poznamenať dve veci. Lebo títo vedeli, čo podpisujú alebo nie. Jestli vedeli, čo tam stojí, vtedy haňa a potupa pre týchto katolíkov, ktorí si vyššie vážia takéto shromaždenie, ako služby Božie. Toto veru nepodpíše ani pohan, ktorý ešte aspoň volačo dá na svoje náboženstvo.

Ale keď nevedeli, čo podpisujú, vtedy by oni boli hotoví hádam podpísať i výrok svojej smrti, keby to od nich vodcovia národnári žiadali.

Je to veľmi pekná vec! Teda také shromaždenie, kde sa blúzni proti cirkve, proti biskupom a kňazom, je potrebnéjšie, nežli služby Božie? Teda sme už tak

ďaleko prišli, katolíci bánovskí? Pekne. Máte vy inakších vodcov, ktorí vás vedú po pravej ceste ku Bohu a ku vašemu blahobytu. A preto týchto nasledujte. Otvorte oči svoje a budete vidieť, že len opravdový duch katolícky vás učiní blaženými a nie klamlivé výbuchy národnárskych falošných prorokov. — A preto nasledujte svojich osvedčených katolíckych mužov a svojich od Krista Pána ustanovených pastierov: *kňazov*.

S hlbokou úctou a kresťanským pozdravom

Priateľ.

Z Veľkých Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Ráďte uverejniť tieto moje riadky v našom obľúbenom «Krestane».

Komu sa nelení, tomu sa zelení. Splnilo sa to znamenite na našom milom Ľudákoví, Jankovi Pokorný, ktorý sa už vyšvihol na stolec takej zámožnosti, že teraz ku príkladu za 100 tisíc korún kúpil tu jednu tehľu a tieto peniaze takrečeno z jedného rukáva vytriasol. Pán Boh obidvoma rukama požehnáva jeho usilovné a statočné namáhanie. My Ľudáci sa tomu tešíme zo srdca, hnusní liberáli mu to snáď závidia, ale darmo, lebo si nemôžu pomôcť. Pán staviteľ, Ján Pokorný nielen mravne, ale i hmotne podporuje našu drahú ľudovú stranu.

S Bohom!

Ján Prísny.

Richvald (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte v «Krestan»-e uverejniť tieto riadky.

Krásny výlet malo našich 26 mladších údov Jednoty Katolíckeho Ľudu dňa 4-ho októbra popoludní, medzi nami bol aj jeden 68-ročný starec. Naším vodičom bol náš duchovný, ktorý nám niektoré veci tu i tam aj vysvetlil. Vyšli sme na najvyššiu skalú krásnych poľských Troch Korún (bystrý vrch nad Dunajcom oproti Červenému Klášturu), odkiaľ vznešený výhľad bol na všetky strany. Z Troch Korún sme šli ku rumom sv. Kunigundy, dcéry uhorského kráľa Bélu III. a ku jej krásnej soche. Pri soche sme sa pomodlili lauretánske litánie, spievali jednu Mariánsku pieseň, pápežskú hymnu a na konci sme s «Te Deum»-om Boha chválili a dakovali mu, že takým krásnym stvoril ten svet a že sa nám dal dožiť takého výletu, akého sme za života ešte nemali. — Cez Dunajec sme sa všetci na novom kompe previezli a už pri mesiačku sme prišli na Šmrdžanku (kúpeľ). Tu sme sa dobre občerstvili a po jedno hodinovom odpočinku sme pokračovali v ceste k domovu. Nálada všetkých bola zriedkave veselá. V mocných vojenských krokoch, ustavične spievajúc sme sa ponáhľali domov. Ani sme nezbadali, že sme už domov dorazili. Radosť a veselosť bola tak veľká, že každý na toľko zapomenul, že je unavený, že po tej veľkej ceste

sa ešte za dve hodiny tancovalo. Po celej ceste sa nám veľmi dobre vodilo, len keď sme cez Haligovce šli, dajakí opili Haligovčania sa s nami do bitky chceli dať, jedného z nás aj uderili. My sme sa im ale, ako múdrejší vystúpili. — Tak sa nám všetkým páčil ten krásny výlet, že sme si predsevzali, že na budúci rok, — jestli nám to dobrotivý Boh popraje — aj viac rázy urobíme také výlety.

Hľa, teda u nás žije a sa hýbe Jednota Katolíckeho Ludu. Sme už mali jedno poučné zasadnutie a teraz znovu výlet, tiež poučný a veľmi príjemný. Nech nás aj v iných obciach nasledujú.

Aj to dávam na vedomosť čteným čitateľom nášho milého «Krestana», že sa o pár dní u nás katolícky mládenecký spolok utvorí.

S kresfansko-ludáckym pozdravom

Jeden z turistov.

Od Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Čtený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

U nás si vzali ľudia tú špatnú obyčaj, že bárs v kostole je miesta bárs kolko, mnohí predsa sa motajú okolo kostola, následkom čoho nepočujú slovo Božie. Potom sa človek nemôže diviť nad tým, že i mravy sa stavajú divými. Už bolo viac ohňov, aj krádež sa už vrúca do našej dediny a či farnosti. — Sú to smutné veci; najviac to bolí pána farára, tohoto horlivého ľudáka. Kde že je ovocie dvojích sv. missií, nedávno vydržiavaných? Veru sa tu neprajne zmenily pomery.

S Bohom!

Kubička.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. V administrácii sme urobili poriadok. S Bohom.

B. J. F. Dopis sme vďaka uverejnili.

S. P. V. Že tam u vás prišli na strieborné bane? Píšte o tom obsirnej.

Zanedbané možno často vídať bolenie prs a údov zapálenia, klopanie srdca, slabosť tela, dychavicu, slabosť zraku, hučanie uší, influencu, trašenie údov atd., proti ktorým chorobám so zvláštnym úspechom potrebujú *Fellerov Elsa-Fluid*. Objednať treba 12 malých, alebo 6 duplovaných flastičiek za 5 korún, 24 malých alebo 12 duplovaných flasiiek stojí franko 8 korún 60 halierov u dorábatela *Eugena V. Feller* lekárnik Stubiica, Kostolná ulica číslo 18. (stolica záhrebská).

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 17. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 23'45—24'80, stolnobelehradská K 23'25—24'40, peštianska K 23'25—24'40, banátska K 23'25—24'85. — *Raž*: prvotriedna K 19'55—19'70, druhotriedna K 19'35

do 19'50. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15'85—16'00, druhotriedny K 15'50—15'75. — *Proso*: K 12'00—13'00 — *Ovos*: prvotriedny K 16'65—17'05, druhotriedny K 16'35 do 16'65. — *Kukurica*: Kor. 17'60—17'80. — *Repica*: 31'50—32'50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18'20	17'90	17'60	17'30	17'00	16'70	16'10
		č.	7	7½	8		
		K	15'00	13'40	8'00		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6'00, hrubé K 6'20.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 20'00—21'00, fazuľa strakavá K 13'00—14'50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26'00—28'00, lúpaný K 24'00—46'00. — **Šošovica**: čistá K 30'00—58'00. — **Konopné semä**: K 23'00—25'00. — **Mak**: K 50'00—51'00. — **Rasca** (kmin): Kor 104'00—108'—. **Všetko** po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 149'00—150'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 120'00—121'00, 3-kusová K 123'00—124'00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 120'00—130'00, lucerna jasnozorná K 120'00—130'00 za 100 kg

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9'00—9'25, bosenský (z r. 1907.) K 12'25 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 14'50—15'—. (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 14'25—14'50 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37'50, fiumánsky White-Star (***) K 31'50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 78'50 do 79'00, kockový K 80'50—81'00, žltý K 78'50—79'00 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 181'00 do 182'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52'00—52'50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'00—4'50, žlté K 5'00—5'20 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 96—98, od Tisy K 92—94, sedmohradské K 90—92 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

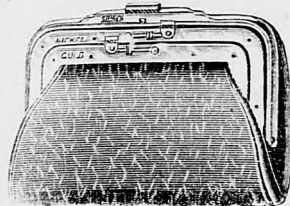
Radíme opäť, lámku, reuma, pichanie, bolenie hlavy, a zubov, oči, ochromenie, migránu, slabosť, s pravým Fellerovým Elsa-Fluidom odstrániť. — Prekvapujúce účinkuje aj proti popáleninám, zimničnemu stavu, slabosti očí, trhaniu v ušoch. Tuct na prábu franko 5 korún. Fellerové rherbarbarové Elsa-Pilulky pri žalúdkových bolesťach, ťažkosti, záhe napínaní ku vracaniu, zapečení. 6 škatuliek franko 4 K. Dostať u E. V. Feller v Štubiici. Kostolná ulica 18. (st. záhrebská).

Novota!

Novota!

Kľúčová-Vexir tobolka

može otvorená byť len kroz tých čo ju znajú a každej tobolke pripojená je úprava upotrebenia. Z čiernej pevnej kože spevným vnútorným futrom, s fajnovým niklovým zátkom, s 3 rozdielnymi fackmi, každý fack pre seba k otvoreniu, ľahko k prehladnutiu a veľmi prestráňajú. K 1.80. Táže la z opravdovej kože morského psa K 2.50. Najväčší výber v tobolkách, vreckách na peňaze, schránkách na cigare a

Zasiela pri predbežnom vývozný dom **Brüx** číslo 502. (Čechy). — Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Pri prádle ako pri tanci
Netreba mi žiadnej sily
Schichta nýdlom v každej chvíli
Na bielo perem ako snah

Schichtovho jeleň znaku mydla

záračna intenzívna sila čistenia spočíva na zvláštnom spôsobe jeho dorábania z najlepších a vyberaných látok.

Schichtové jeleň mydlo

šišaň roky, bielížeň Sporiť prácu a unovanie a šišaň zdravie. Sporiť peňaze, čas a prácu.
30.000 K. záruka za čistotu.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazení hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brüx **Hans Konrad** cis. a kr. dvorný líferant Brüx číslo 1348 (Čechy).

Svajciarskeho systému Roskopf patent hodinky K 5.— Regisované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdove strieborne remontoir hodinky K 8-40. Žiadne riziko. Výmena povolná a cho návrat peňazi.

Bruyère drevené fajky.

Príjemne a sucho ťaženie prelo čistoty a chutnajú, vosli ohľadom paru nemá.

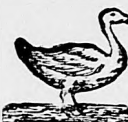
Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdoveho dreva.

Vo vlašskom záujme pýtať treba moj rozmanitý cenník s viac než 8000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zabnutým ruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným slachom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Táže fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Najväčší výber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenníku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rosposiela cis. a kr. dvorný líferant **Hans Konrad** dom vývozný **Brüx**, č. 501. Čechy.

Hotové postele.

Z červeného či novatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.— 12.— 15.— 18.—

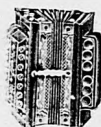
1 met-e dlhá, 140 cm. široká K 3.— 15.— 18.— 21.— Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.— 3.50, 4.— 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho hotovujeme vo veľkosti dla vo e. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiekou. Výmena a navratenie tovaru sa pri náhrade pora. **Benedikt Sachsels, Lobes 912.** pri Pilsen (Čechy).

Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov. Žiadne útraty cla Záruka.

Zamena povolená. Návrat peňazi.

No. 300 3/4 10 tástiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80. No. 657 1/4 10 tástiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 3x15 cm. K 5.20. No. 656 3/4 10 tástiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40. No. 305 3/4 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20. No. 663 1/4 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.— No. 303 1/4 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 1/2 cm. K 8.50. No. 307 1/4 10 tástiek, 3 registre, 70 hlasov, veľkosť 31x15 1/2 cm. K 9.50. Záruka za peknú a správnú robotu. Rozposielanie s poštovou dobiekou. Dopisovanie v uhorskej reči. Cis. a kr. dvorný líf.

JÁN KONRAD rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brüx** číslo 1443. (Čechy). — Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo

Najlepší český prameň k objednaníu.

Ľacne perie na posteľ!

1 kg. sivé drapané 2 K, ľedšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perin 16 K.; polpapie 20 K.; paperie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s posovom dobiekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

!!! S 16 prvých značeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, takteč

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najľadnoduchejší a naldokonalejší mlatiebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobná trieda ore stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku sietin atď.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Oznamy prijíma **KRESTAN** Budapest Szent-administracia kiralyi-ulica 28.

Peknú zábavu

poskytujú moje najnovšie vyborne funkcionujúce

Hovoriace stroje

ktoré hudobné kúsky, prednášky, hudbu orchestrov predstavujú prirodne verne. „No. 800. Liliput“ celkom z metalu a s obsahom z trvanlivého niklu. Veľkosť 16 1/2 x 16 1/2 x 16 1/2 cm., zvlášte s oľidny trvanlivý stroj, k natiahnutiu v čas hrania, každú 25 cm. platbu ľahko odhr, tanier platne obtihnutý súknom, otvor hlasu 28 cm. stroj hlasu napadného dojmu chod stroja tichý a dejstuje vyborne. — Cena s 2 platnami alebo s jednou s dvomi stranami (25 cm. priemer) s 200 ihlami

Chodi Bež chyby.

K 22.—

1 platňa hlasu 25 cm. priemeru k hraniam na oboch stranách K 3.— Najväčší výber hovoriacich strojov v hlavnom cenníku. — Zasiela s poštovou dobiekou alebo pri predbežnom poslaní peňazi c. a k. dvorný líferant

Hans Konrad vývozný dom Brüx, č. 503. (Čechy).

Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.
Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynnimkou dovolené jestli sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Darmo a franko

posielam na žia dost moj cennik s viac než 3000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudobných. Cis. a král. dvorný liferant

Ján Konrád
vývozny dom hudobných nástrojov Brúx č. 1442. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.60. K tomu sliacke K —.80, 1.—, 1.80. Citary, harmoniky atď. na sklade. — Riziko vytvorené! — Zána povolena alebo navratenie peňazi. Dopisovanie v uhojskej reci.

slovk.

Kuwe

Upozornenie!

Prosim, nech nepýtajú u kupca jednoducho na krátko „jeden pakel cigôrie“, ale s označenu známku

 Franckovu cigôriu,

aby istotna boli, že majú stálu rovnú a najlepšiu jakovosť tejto cigôrie. — Pozorujú pri tom na ochrannu známku a podpis naš; lebo naše pakle s podobnej farby papierom napodobujú.

Ochranná známka. X 8881, 4:7 I. W.

Ochranná známka.

Ochranná známka.

Jindřicha Francka synové

Košice.

Cirkevný umelecký ústav

J. B. PURGERA

Založený 1832.

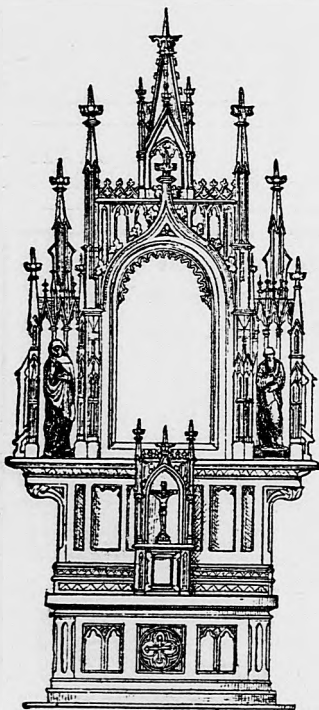
ST. ULRICH
GRÖDEN (Tirol).

Založený 1832.

Odporuča sa k vyhotoveniu
oltárov, kazatelníc, krstedelníc
a križovej cesty z dreva v rozličných barvách alebo v pozlátku pri najpečlivejšom vývode a so zárukou výsluhy.

Početné listiny uznania krajinské a cudzozemské.

Cenníky darmo a franko.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko..

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapesti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.